

STORTINGET

Innst. 75 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 130 L (2021–2022)

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om regnskapsførere (regnskapsførerloven)

Til Stortinget

Sammendrag

Finansdepartementet fremmer i proposisjonen forslag til ny lov om regnskapsførere (regnskapsførerloven). Lovforslaget vil erstatte den gjeldende regnskapsførerloven, lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere, som foreslås opphevet.

Formålet med lovforslaget er å bidra til å sikre at næringsdrivende, særlig i små og mellomstore foretak, har tilgang til kompetente regnskapsførere i utførelsen av sine regnskapsplikter ved å stille minstekrav til regnskapsføreres kvalifikasjoner og skikkethet.

Lovforslaget bygger på utkastet i NOU 2018:9 Regnskapsførerloven – Forslag til ny lov om regnskapsførere. Videre bygger lovforslaget på et høringsnotat utarbeidet av Finanstilsynet med forslag om å innføre et krav om skikkethet for eiere og styremedlemmer i regnskapsførerselskap.

Regnskapsfører skal sikre utførelsen av oppdragsgivers regnskapsplikter etter bokføringsloven, regnskapsloven og skatte- og avgiftslovgivningen. Næringsdrivende har behov for kompetente regnskapsførere for å sikre at regnskapsføring tilfredsstillende de krav som stilles i lovgivningen. Korrekte og kontrollerbare regnskaper er også en forutsetning for riktig innkreving av skatter og avgifter.

Bakgrunnen for lovforslaget omtales i kapittel 2 i proposisjonen. I kapittel 3 drøftes virkeområdet for de foreslåtte reglene. Departementet foreslår at loven skal gjelde adgang til å føre regnskap for andre, som skjer som ledd i næring. Dette er en videreføring av gjeldende rett. Videre foreslås det å videreføre at loven skal komme til anvendelse når et regnskapsforetak i tilknytning til et regnskapsoppdrag har adgang til å belaste oppdragsgivers bankkonto med utbetalinger, og når et regnskapsforetak i tilknytning til et regnskapsoppdrag oppbevarer oppdragsgivers midler på regnskapsforetakets konto (klientkonto). Det foreslås å videreføre at loven kommer til anvendelse når et regnskapsforetak utfører bokføring eller utarbeider årsregnskap for en oppdragsgiver som ikke har plikter etter bokføringsloven eller regnskapsloven, og når et regnskapsforetak utarbeider regnskapsrapportering som er unntatt som pliktig regnskapsrapportering i medhold av bokføringsloven § 3. Unntak fra autorisasjonsplikten er foreslått videreført for regnskapsføring for annet foretak i samme konsern eller gruppe av foretak hvor eierforholdene er av vesentlig samme karakter som konsern. Unntaket er også foreslått videreført for samarbeidende foretak.

De nærmere kravene til godkjenning til å drive regnskapsføring er omtalt i kapittel 4. Departementet foreslår å videreføre at regnskapsforetak fritt kan etableres i alle selskapsformer. Videre foreslås det ikke å videreføre et krav om at daglig leder i et regnskapsforetak må være statsautorisert regnskapsfører. Daglig leder skal oppfylle vilkår om å være skikket. For at et selskap skal få godkjenning som regnskapsforetak, foreslås det å videreføre at selskapet eller annen juridisk person må ha som formål å føre regnskap for andre. I tillegg må selskapet være likvid, hvilket medfører et noe strengere krav til selskapets økonomi enn det som følger av gjel-

dende rett. Det er videre foreslått at statsautoriserte regnskapsførere fortsatt bør kunne drive ekstern regnskapsføring i eget enkeltpersonforetak. Videre er det foreslått at det fortsatt skal kreves separat godkjenning etter regnskapsførerloven for revisorer med godkjenning etter revisorloven.

Regnskapsfører som er godkjent etter regnskapsførerloven, får i dag tittelen «autorisert regnskapsfører». Departementet foreslår at tittelen «autorisert regnskapsfører» endres til «statsautorisert regnskapsfører».

Det foreslås forenklinger i hva som skal registreres i Regnskapsførerregisteret. Forenklingene innebærer at det ikke lenger er krav om registrering av dato for autorisasjon og sletting av autorisasjon eller om autorisasjonen er tilbakekalt eller suspendert, samt opplysninger om daglig leder.

Videre foreslås det å innføre at regnskapsførere som frivillig sier fra seg godkjenningen som statsautorisert regnskapsfører, skal få godkjenningen tilbake uten ny prøving av kravene til utdanning og praksis.

Departementet foreslår at det stilles nærmere krav til skikkethet for eiere og styremedlemmer i regnskapsførerselskap. Slike krav følger ikke av gjeldende rett.

I kapittel 5 omtales de nærmere kvalifikasjonskravene som gjelder for regnskapsførere. Det er foreslått at kravet til utdanning skal være en bachelor- eller mastergrad i økonomi og administrasjon eller regnskap og revisjon, eller annen lignende mastergrad. Det foreslås å øke kravet til relevant praksis for søkere med bachelorgrad fra dagens to til tre år. For søkere med mastergrad opprettholdes dagens krav til to års praksis.

Videre foreslås det at kravene til etterutdanning gjøres mer fleksible i innhold og form.

I kapittel 6 omtales de nærmere reglene knyttet til regnskapsoppdraget. Det foreslås videreført et lovkrav om at oppdraget skal utføres i samsvar med god regnskapsførerskikk. Videre foreslås at det innføres nye krav om at regnskapsfører skal vurdere de interne rutinene hos oppdragsgiver som er sentrale for utføring av regnskapsoppdraget. Det foreslås å videreføre at et regnskapsforetak skal be oppdragsgiverens forrige regnskapsfører opplyse om det foreligger forhold som tilsier at en ny regnskapsfører ikke bør påta seg oppdraget. Reglene om plikt til å frasi seg et oppdrag er foreslått videreført. Det foreslås også videreført at en statsautorisert regnskapsfører skal utpekes som oppdragsansvarlig. Hva gjelder oppdragsavtaler foreslås videreført et krav om skriftlighet og at det fortsatt skal være avtalefrihet om avtalevilkår som ikke fraviker regnskapsførers plikter etter regnskapsførerloven. Videre er det foreslått en ny bestemmelse som regulerer fullmaktsforholdet mellom regnskapsfører og oppdragsgiver. Regler om oppbevaring av oppdragsdokumentasjon er foreslått videreført, dvs. et krav om 5 år, men 10 år dersom lovbrudd er tatt opp skriftlig med oppdragsgiver.

I kapittel 7 omtales de nærmere kravene til organisering av virksomheten, herunder regler knyttet til kvalitetsstyring og taushetsplikt. Det er blant annet foreslått lovfestet visse overordnede krav til å organisere seg for å bidra til å sikre at de regnskapsoppdragene et regnskapsforetak påtar seg, utføres i samsvar med gjeldende lovkrav. Videre er det foreslått en egen bestemmelse om kvalitetsstyring. Departementet foreslår at reglene om taushetsplikt i hovedsak videreføres.

I kapittel 8 omtales reglene om tilsyn med regnskapsførere. Departementet foreslår å videreføre at det er Finanstilsynet som fører tilsyn med statsautoriserte regnskapsførere og regnskapsforetak.

Kapittel 9 omhandler tilsynsmessige og administrative sanksjoner og straff. Det er foreslått å videreføre Finanstilsynets myndighet til å kalle tilbake godkjenningen til statsautoriserte regnskapsførere og regnskapselskaper, med enkelte tilpasninger. Videre er det foreslått å innføre adgang til å ilegge overtredelsesgebyr. Det er foreslått at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i lovforslaget § 2-1, § 4-1, § 5-2 eller § 5-3, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år. Foreldelsesfristen for adgang til å reise straffesak er foreslått satt til fem år, slik som i dag.

I kapittel 10 redegjøres det for økonomiske og administrative konsekvenser.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, May Britt Lagesen, Tellef Inge Mørland og Mona Nilsen, fra Høyre, Mahmoud Farahmand, Irene Heng Lauvsnes, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Geir Pollestad og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Cato Brunvand Ellingsen, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til proposisjonen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, slutter seg til regjeringens forslag til ny lov om regnskapsførere (regnskapsførerloven).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet slutter seg til regjeringens lovforslag med unntak av § 5-3 annet ledd og § 6-3.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Ny regnskapsførerlov § 5-3 annet ledd skal lyde:

Dokumentasjonen skal oppbevares i fem år etter regnskapsårets slutt.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at forslaget til ny regnskapsførerlov innebærer en nødvendig og viktig modernisering av regelverket.

Disse medlemmer viser til at det i høringsprosessen har fremkommet at deler de foreslåtte endringene kan virke kompliserende. Dette gjelder spesifikt oppbevaringstid for oppdragsdokumentasjon. Disse medlemmer påpeker at et av formålene med regelverksoppdateringen er forenkling. Differensiert oppbevaringstid for dokumentasjon bidrar ikke til nødvendig forenkling av loven.

Disse medlemmer viser videre til revisor- og regnskapsførerlovutvalgets flertall, som skriver at regnskapsførers oppbevaringsplikt bør tilsvare oppdragsgivernes plikt til å oppbevare sitt regnskapsmateriale. Flertallet i utvalget skriver at ti års oppbevaring for deler av oppdragsdokumentasjonen i tillegg har den konsekvens at regnskapsførerne må ha et system som sikrer at slik korrespondanse med oppdragsgiverne holdes adskilt fra den øvrige oppdragsdokumentasjonen for at den skal kunne slettes eller makuleres etter fem år. Videre påpeker utvalgets flertall at kravet til oppbevaring av oppdragsdokumentasjon medfører at regnskapsfører må sørge for at dokumentasjonen blir oppbevart forsvarlig, slik at den er tilgjengelig for regnskapsfører og ekstern kontroll i hele oppbevaringstiden.

Disse medlemmer viser til at hensikten med reglene om regnskapsførers oppdragsdokumentasjon er muligheten for kontroll av regnskapsførers utførelse av sitt arbeid. De har ikke som formål å ivareta kontrollhensyn for øvrig. Dette er noe som også departementet selv erkjenner, jf. punkt 6.5.4 i proposisjonen:

«Departementet viser til at den viktigste informasjonskilden om oppdragsgivers regnskaper vil være den dokumentasjonen oppdragsgiver oppbevarer selv. Dette hensynet bør ivaretas gjennom regnskaps- og bokføringslovgivningen.»

Disse medlemmer viser også til regelen for kravet til oppbevaring av revisors oppdragsdokumentasjon etter revisorloven. I denne sammenheng avviste departementet selv et mindretallsforslag om ti års oppbevaring av revisors kommunikasjon med styret – jf. Prop 37 LS (2019–2020) punkt 16.5.6:

«[...] Departementet viser til at hovedkilden til informasjon om den reviderte regnskaper må være den

dokumentasjon den reviderte oppbevarer. Dette hensynet bør dermed ivaretas gjennom regnskaps- og bokføringslovgivningen. Hovedhensynet bak regler om revisors dokumentasjon er muligheten for kontroll av revisors utførelse av sitt oppdrag. Departementet skriver videre at det til en viss grad er usikkert hvilken nytte en lengre oppbevaringstid fører med seg. Departementet er derfor kommet til at oppbevaringstiden bør settes til fem år. Dette gjelder både generelt og for revisors kommunikasjon med styret etter forslaget § 9-5.»

Disse medlemmer mener med utgangspunkt i ovennevnte argumentasjon at det skal være en regel om fem års oppbevaringstid for oppdragskommunikasjon uten unntak, noe som også vil skape samsvar med annet relevant regelverk.

Disse medlemmer mener at forslaget om en hjemmel for å kunne ilegge overtredelsesgebyr skaper rettssikkerhetsmessige utfordringer. Dette verktøyet er en administrativ sanksjonsform som ofte vil bygges på et skjønnsmessig grunnlag. For at den som blir ilagt overtredelsesgebyret, skal få vedtaket prøvd objektivt, innebærer det at saken må løftes til rettsapparatet. Det vil være en lang og ressurskrevende prosess, som mange i praksis ikke vil ha mulighet til.

Disse medlemmer viser til at flertallet i revisor- og regnskapsførerlovutvalget ikke så det tjenlig å innføre en regel om overtredelsesgebyr i regnskapsførerloven, jf. NOU 2018: 9 punkt 9.1.2 under overskriften Administrative sanksjoner. Her argumenteres det for at de mest alvorlige lovbruddene som begås av regnskapsførere, dreier seg om forsettlig medvirkning til å unndra skatt og avgift og manipulering av regnskapsinformasjon. Slike lovbrudd dekkes av straffebestemmelser i straffeloven, jf. blant annet bestemmelsene om regnskapsovertredelse, skattesvik og bedrageri. Flere av straffebestemmelsene rammer også uaktsom overtredelse. Utvalget mener at disse overtredelsene fortsatt bør forfølges strafferettslig.

Disse medlemmer mener at en hjemmel for overtredelsesgebyr krever en særskilt begrunnelse og dekkes av straffeloven, og støtter dermed ikke innføring av en slik hjemmel i regnskapsførerloven § 6-3.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne slutter seg til regjeringens lovforslag med unntak av § 5-4 annet ledd siste punktum. Disse medlemmer går i tillegg inn for en tydeligere opplysningsplikt for regnskapsførere i § 4-2. Disse medlemmer viser til Skattedirektoratets høringsvar til NOU 2018: 9. Direktoratet mener at det bør være lettere for skattemyndighetene å få kjennskap til forhold av skattemessig betydning som regnskapsfører har informasjon om. I tillegg mener direktoratet at regnskapsfører bør pålegges å legge frem informasjon som oppdragsgiver er pålagt å utlevere i situ-

asjoner der denne plikten ikke overholdes av oppdragsgiver.

Disse medlemmer deler synspunktene til Skattedirektoratet og mener at en tydeligere opplysningsplikt for regnskapsfører kan være et bidrag i kampen mot økonomisk kriminalitet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Ny regnskapsførerlov § 4-2 annet ledd skal lyde:

Der oppdragsgiver ikke oppfyller sine plikter til levering av regnskapsmateriale etter skatteforvaltningsloven § 10-1 plikter regnskapsforetaket uten ugrunnet opphold å legge frem regnskapsmateriale og annen dokumentasjon.

Regjeringens foreslåtte annet til femte ledd blir tredje til sjettede ledd.»

«Ny regnskapsførerlov § 5-4 annet ledd siste punktum skal lyde:

Vesentlige brudd skal tas opp skriftlig i nummererte brev.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at forslaget til ny regnskapsførerlov innebærer en nødvendig modernisering av regelverket. I høringsprosessen har det imidlertid fremkommet at noen bestemmelser kan virke kompliserende og skape rettsikkerhetsutfordringer. Disse medlemmer viser til at det i bestemmelsen om oppbevaringstid for oppdragskommunikasjon foreslås videreført differensierte regler for oppbevaringstid. Disse medlemmer mener at dette er byråkratiserende og i strid med hovedformålet med regelverksoppdateringen, som er forenkling. Disse medlemmer mener det skal være en regel om fem års oppbevaringstid for oppdragskommunikasjon uten unntak, noe som også vil skape samsvar med annet relevant regelverk.

Disse medlemmer mener at forslaget om en hjemmel for å kunne ilegge overtredelsesgebyr skaper rettsikkerhetsmessige utfordringer. Disse medlemmer viser til at dette er en administrativ sanksjonsform som ofte vil bygges på et skjønnsmessig grunnlag. Disse medlemmer mener at en hjemmel for overtredelsesgebyr krever en særskilt begrunnelse, og støtter ikke innføring av en slik hjemmel i regnskapsførerloven § 6-3.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Ny regnskapsførerlov § 5-3 annet ledd skal lyde:

Dokumentasjonen skal oppbevares i fem år etter regnskapsårets slutt.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Ny regnskapsførerlov § 4-2 annet ledd skal lyde:

Der oppdragsgiver ikke oppfyller sine plikter til levering av regnskapsmateriale etter skatteforvaltningsloven § 10-1 plikter regnskapsforetaket uten ugrunnet opphold å legge frem regnskapsmateriale og annen dokumentasjon.

Regjeringens foreslåtte annet til femte ledd blir tredje til sjettede ledd.

Forslag 3

Ny regnskapsførerlov § 5-4 annet ledd siste punktum skal lyde:

Vesentlige brudd skal tas opp skriftlig i nummererte brev.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité, med følgende unntak:

§ 4-2 annet til femte ledd og § 5-4 annet ledd siste punktum fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

§ 5-3 annet ledd og § 6-3 fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om regnskapsførere (regnskapsførerloven)

Kapittel 1 Virkeområde og definisjoner

§ 1-1 Virkeområde

Loven gjelder adgangen til å føre regnskap i næring for andre.

Loven gjelder også når et regnskapsforetak i tilknytning til et regnskapsoppdrag har adgang til å belaste oppdragsgivers bankkonto med utbetalinger, når et regnskapsforetak i tilknytning til et regnskapsoppdrag oppbevarer oppdragsgivers midler på regnskapsforetakets konto (klientkonto), når et regnskapsforetak utfører bokføring eller utarbeider årsregnskap for en oppdragsgiver som ikke har plikter som nevnt i § 1-2 første ledd, og når et regnskapsforetak utarbeider regnskapsrapportering som er unntatt som pliktig regnskapsrapportering i medhold av bokføringsloven § 3. Finanstil-

synet kan i forskrift fastsette bestemmelser om klientkontoer i regnskapsforetak.

Loven gjelder ikke

- a. regnskapsføring for et annet foretak i samme konsern eller en gruppe av foretak hvor eierforholdene er av vesentlig samme karakter som i et konsern
- b. regnskapsføring for annen virksomhet i en gruppe av samarbeidende virksomheter hvor felles regnskapsføring er en mindre del av et samarbeid for å ivareta andre interesser for deltakerne.

Departementet kan i forskrift gi regler om gjennomføring, utfylling og avgrensning av loven. Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak fastsette unntak fra loven. Finanstilsynet kan i tvilstilfeller bestemme om loven skal gjelde.

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 1-2 Definisjoner mv.

Med «regnskapsføring» menes utføring av oppdragsgivers plikter etter bokføringsloven og regnskapsloven og utarbeiding av pliktig regnskapsrapportering som nevnt i bokføringsloven § 3.

Med «regnskapsoppdrag» menes oppdrag om regnskapsføring.

Med «regnskapsfører» menes regnskapsforetaket som har påtatt seg et regnskapsoppdrag, og den regnskapsføreren som er utpekt som ansvarlig for oppdraget.

Med «regnskapsforetak» menes

- a. godkjent regnskapsselskap, jf. § 2-2
- b. statsautorisert regnskapsfører, jf. § 2-3, som påtar seg regnskapsoppdrag i eget navn og har registrert enkeltpersonforetaket i Foretaksregisteret.

Kapittel 2 Godkjenning mv.

§ 2-1 Adgang til å drive regnskapsføring

Regnskapsføring i næring for andre kan bare utføres av regnskapsforetak.

§ 2-2 Regnskapsselskap

Finanstilsynet gir godkjenning som regnskapsselskap til selskap eller annen juridisk person

- a. som har som formål å føre regnskap for andre
- b. som er i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, og
- c. hvor styremedlemmer, eiere og de som står for den daglige ledelsen, oppfyller vilkårene i § 3-3 om å være skikket.

Eiere som nevnt i første ledd bokstav c omfatter eiere eller deltakere som direkte eier eller representerer 10 prosent eller mer av kapitalen eller eierandelene i et autorisert regnskapsselskap.

Finanstilsynet kan kreve at det legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 for personer som omfattes av første ledd bokstav c.

§ 2-3 Statsautorisert regnskapsfører

Finanstilsynet gir godkjenning som statsautorisert regnskapsfører til person som oppfyller vilkårene i § 3-1 til § 3-3. Godkjenning som statsautorisert regnskapsfører gis også til person med yrkeskvalifikasjoner fra en annen EØS-stat eller Sveits som oppfyller vilkårene i § 3-3 og i yrkeskvalifikasjonsloven § 8 og forskrifter gitt i medhold av yrkeskvalifikasjonsloven. Godkjenning gis også til personer med yrkeskvalifikasjoner fra Storbritannia som oppfyller vilkårene i § 3-3 og nærmere regler fastsatt i forskrift til yrkeskvalifikasjonsloven.

Tittelen statsautorisert regnskapsfører kan bare benyttes av person som har godkjenning etter første ledd.

§ 2-4 Deponering

Finanstilsynet skal gi godkjenningen som statsautorisert regnskapsfører tilbake til den som frivillig har sagt fra seg godkjenningen, hvis vedkommende oppfyller kravene til skikkethet i § 3-3 og etterutdanning i § 3-4.

§ 2-5 Regnskapsførerregisteret

Finanstilsynet fører et offentlig register over statsautoriserte regnskapsførere og regnskapsforetak.

Registeret skal inneholde følgende opplysninger om statsautoriserte regnskapsførere

- a. navn og adresse
- b. fødselsnummer
- c. dato for godkjenning.

Registeret skal inneholde følgende opplysninger om regnskapsforetak

- a. navn og forretningsadresse
- b. organisasjonsnummer
- c. dato for godkjenning som regnskapsselskap.

Fødselsnummer skal ikke være offentlig.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om regnskapsførerregisteret.

§ 2-6 Tjenesteloven

Saksbehandlingsfrist som nevnt i tjenesteloven § 11 første ledd første punktum skal være tre måneder for godkjenning etter § 2-2 og § 2-3. Bestemmelsen i tjenesteloven § 11 annet ledd om at tillatelse anses gitt når saksbehandlingsfristen er utløpt, gjelder ikke for søknad om godkjenning etter § 2-2 og § 2-3.

Departementet kan i forskrift fastsette utfyllende bestemmelser om midlertidig tjenesteytelse.

Kapittel 3 Kvalifikasjoner

§ 3-1 Utdanning

Statsautorisert regnskapsfører skal ha oppnådd bachelorgrad i økonomi og administrasjon eller regnskap og revisjon, eller en mastergrad i økonomi og administrasjon, regnskap og revisjon eller en annen lignende mastergrad.

Utdanningen må, enten som en del av eller som et tillegg til graden, omfatte kurs som til sammen utgjør minst 60 studiepoeng innenfor emner som underbygger yrkesutøvelsen som regnskapsfører.

Utdanning i samsvar med revisorloven § 3-2 første til tredje ledd oppfyller utdanningskravet. Det samme gjelder høyere revisorstudium (HRS) og treårig revisorutdanning i henhold til tidligere revisorlovgivning.

Hvis det er mer enn fem år siden utløpet av det kalenderåret kravene i første til tredje ledd ble oppfylt, må søkeren oppfylle kravene i § 3-4 første, annet, fjerde, femte og sjette ledd.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om utdanningskrav for godkjenning som statsautorisert regnskapsfører, herunder krav til dokumentasjon.

§ 3-2 Praksis

Søker med bachelorgrad som nevnt i § 3-1 skal ha minst tre års variert praksis som er relevant for yrkesutøvelsen. Minst to år av praksisen skal gjennomføres i et regnskapsforetak. Søker med mastergrad som nevnt i § 3-1 skal ha minst to års variert praksis som er relevant for yrkesutøvelsen. Minst ett år av praksisen skal gjennomføres i et regnskapsforetak. Minst ett år av praksisen skal gjennomføres etter at kravene i § 3-1 første til tredje ledd er oppfylt.

For revisorer som er godkjent etter revisorloven, likestilles revisjonspraksis med praksis fra et regnskapsforetak etter første ledd. Dette gjelder ikke for godkjente revisorer som har deponert sin godkjenning etter revisorloven § 3-8.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om praksiskrav for godkjenning som statsautorisert regnskapsfører, herunder krav til dokumentasjon.

§ 3-3 Vilkår om å være skikket

Godkjenning som statsautorisert regnskapsfører skal ikke gis til personer som

- a. ikke er myndige
- b. ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller
- c. er dømt for straffbart forhold som gir grunn til å anta at vedkommende ikke kan utøve yrket på en forsvarlig måte
- d. har utvist en atferd som gir grunn til å anta at vedkommende ikke kan utøve yrket på en forsvarlig måte.

Ved vurderingen etter første ledd bokstav d skal det særlig tas hensyn til om atferden har

- a. medført tilbakekall av en offentlig godkjenning eller tilsynsmessige sanksjoner
- b. bestått i regelbrudd som er konstatert ved forvaltningsvedtak eller rettsavgjørelse
- c. gitt grunnlag for at vedkommende er ilagt konkursskarantene eller annet virksomhetsforbud.

Søkeren skal legge frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.

§ 3-4 Etterutdanning

En statsautorisert regnskapsfører skal gjennomføre minst 80 timer relevant etterutdanning i løpet av de tre foregående kalenderårene eller i løpet av det inneværende og de to foregående kalenderårene. Som relevant etterutdanning regnes

- a. strukturert opplæring og undervisning innenfor fagkretsen for utdanning som nevnt i § 3-1 første ledd
- b. utarbeidelse av undervisningsopplegg, artikler og annet fagstoff, deltakelse i fagteknisk utvalgsarbeid, sensur ved eksamen og likeverdig aktivitet innenfor den samme fagkretsen med inntil 20 timer.

Etterutdanningen må omfatte tilstrekkelig opplæring innenfor fagemnene finansregnskap, skatte- og avgiftsrett, foretaksrett og regnskapsføring.

Kravene til etterutdanning skal være oppfylt fra og med det fjerde årsskiftet etter at regnskapsføreren fikk godkjenning etter § 2-3.

Etterutdanningen skal dokumenteres. Dokumentasjon for strukturert opplæring skal være utarbeidet av den som arrangerer opplæringen, og skal inneholde navn på arrangøren og den som står for opplæringen, tittelen på opplæringen, en kort beskrivelse av det faglige innholdet, dato for gjennomføring, antall timer deltakelse og opplæringsformen.

Regnskapsføreren skal kunne fremvise en samlet oversikt over etterutdanning som er gjennomført i hver treårsperiode, med opplysning om type opplæring, antall timer og om fordeling på fagemner som angitt i annet ledd og annen etterutdanning. For strukturert opplæring skal oversikten angi arrangør, en kort beskrivelse av innholdet og tidspunkt for gjennomføring.

Dokumentasjon etter fjerde ledd og oversikt som nevnt i femte ledd skal oppbevares i fem år etter utløpet av det kalenderåret etterutdanningen ble gjennomført.

Ved avvikling av foreldrepermisjon utover seks måneder utvides perioden i første ledd med ett år. Finanstilsynet kan i særlige tilfeller og i en tidsbegrenset periode tillate et lavere krav til etterutdanning enn angitt i første ledd.

Kapittel 4 Organisering av virksomheten. Taushetsplikt

§ 4-1 Kapasitet, kompetanse og kvalitetsstyring

Et regnskapsforetak skal ha tilgang på kapasitet og kompetanse slik at foretakets regnskapsoppdrag kan utføres i samsvar med § 5-4.

Et regnskapsforetak skal ha forsvarlig kvalitetsstyring. Kvalitetsstyringen skal omfatte retningslinjer og rutiner for å sikre at foretakets regnskapsoppdrag utføres og dokumenteres i samsvar med kravene i kapittel 5. Regnskapsforetaket skal se til at kvalitetsstyringen virket etter hensikten, og gjennomføre tiltak for å utbedre eventuelle svakheter. Kvalitetsstyringen skal tilpasses omfanget av og kompleksiteten i virksomheten. Regnskapsforetaket skal kunne vise at kvalitetsstyringen er egnet til å oppfylle kravene i kapittel 5.

En statsautorisert regnskapsfører skal ha ansvar for kvalitetsstyringen.

§ 4-2 Regnskapsførers taushetsplikt

Et regnskapsforetak plikter å hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til opplysninger som mottas i forbindelse med foretakets virksomhet, med mindre regnskapsfører i medhold av lov er gitt plikt eller adgang til å gi taushetsbelagte opplysninger.

En regnskapsfører kan uten hinder av taushetsplikt

- a. gi opplysninger og adgang til dokumentasjon etter samtykke fra den som opplysningene gjelder
- b. gi opplysninger og dokumentasjon til ny regnskapsfører når denne regnskapsføreren ber om dette og dette har betydning for regnskapsoppdraget
- c. gi opplysninger og adgang til dokumentasjon til en statsautorisert regnskapsfører som foretar kontroll av regnskapsførers oppdrag
- d. underrette politiet om forhold som gir grunn til mistanke om straffbar handling
- e. avgi forklaring og fremlegge dokumentasjon vedrørende regnskapsføreroppgaver eller andre tjenester for en domstol eller for politiet når det er åpnet etterforskning i en straffesak.

Også den som foretar kontrollen etter annet ledd bokstav c, har taushetsplikt etter første ledd. Taushetsplikten etter første ledd og unntakene etter annet ledd bokstav a til e gjelder tilsvarende for tillitsvalgte, ansatte og andre som deltar i utførelsen av regnskapsforetakets regnskapsoppdrag.

Taushetsbelagte opplysninger kan ikke utnyttes i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre.

Pliktene etter denne paragrafen gjelder også etter at oppdraget er avsluttet.

Kapittel 5 Regnskapsoppdrag

§ 5-1 Forberedelse av oppdraget

Regnskapsforetaket skal utpeke en statsautorisert regnskapsfører som ansvarlig for hvert regnskapsoppdrag. Den som utpekes, må ha nødvendig kompetanse og kapasitet til å utføre oppdraget. Den oppdragsansvarlige skal sørge for at bestemmelsene i dette kapitlet overholdes i utførelsen av oppdraget.

Før et regnskapsforetak påtar seg et regnskapsoppdrag, skal regnskapsforetaket be oppdragsgiverens forrige regnskapsfører opplyse om det foreligger forhold som tilsier at en ny regnskapsfører ikke bør påta seg oppdraget. Plikten kan fravikes når dette kan anses som god regnskapsføringsskikk. Den forrige regnskapsføreren skal uten hinder av taushetsplikten gi opplysninger som nevnt. Opplysningene skal gis skriftlig hvis regnskapsforetaket ber om det.

§ 5-2 Oppdragsavtale og fullmakter

Regnskapsforetaket skal opprette skriftlig oppdragsavtale med oppdragsgiveren for hvert regnskapsoppdrag. Oppdragsavtalen skal spesifisere hvilke oppgaver som skal utføres, og for hvilken tid oppdraget skal gjelde.

Når regnskapsforetaket skal opptre overfor tredjemand på oppdragsgivers vegne, skal det foreligge skriftlig fullmakt fra oppdragsgiver. For hvert oppdrag skal det foreligge en oversikt over hvilke fullmakter regnskapsforetaket har, og hvilke fysiske personer som er gitt rett til å benytte fullmakten. Regnskapsforetaket skal påse at retten til å benytte fullmakten tilbakekalles når personen ikke lenger skal ha en slik rett.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om utforming og registrering av fullmakter.

§ 5-3 Dokumentasjon

Regnskapsfører skal dokumentere regnskapsoppdrag på en måte som er tilstrekkelig til å vise at oppdraget er utført i samsvar med bestemmelsene i dette kapitlet.

Dokumentasjonen skal oppbevares i fem år etter regnskapsårets slutt. Når lovbrudd er tatt opp skriftlig med oppdragsgiver i henhold til § 5-4 annet ledd, skal denne kommunikasjonen oppbevares i ti år.

§ 5-4 Utførelse av oppdraget

Regnskapsfører skal utføre de oppgavene som omfattes av et regnskapsoppdrag, i samsvar med pliktene som er nevnt i § 1-2 første ledd og god regnskapsførings-skikk.

Regnskapsfører skal vurdere de interne rutinene hos oppdragsgiver som er sentrale for utføring av regnskapsoppdraget. Hvis regnskapsfører i utføringen av regnskapsoppdrag avdekker brudd på pliktene som

nevnt i § 1-2 første ledd, skal bruddene tas opp med oppdragsgiver. Vesentlige brudd skal tas opp skriftlig.

§ 5-5 Plikt til å frasi seg oppdraget

Hvis forhold hos oppdragsgiver gjør at regnskapsfører ikke gis mulighet til å utføre oppdraget i samsvar med § 5-4 første ledd, plikter regnskapsfører å frasi seg oppdraget.

Kapittel 6 Tilbakekall av godkjenning. Straff

§ 6-1 Tilbakekall og suspensjon av godkjenning som statsautorisert regnskapsfører

Finanstilsynet kan kalle tilbake godkjenningen hvis en statsautorisert regnskapsfører

- ikke lenger oppfyller vilkårene i § 3-3 eller
- anses uskikket fordi vedkommende har overtrådt sine plikter etter lov og forskrifter og overtredelsen er grov eller flere overtredelser til sammen er grove.

Finanstilsynet kan suspendere godkjenningen hvis en statsautorisert regnskapsfører er siktet for et forhold som kan medføre tilbakekall av godkjenningen, inntil straffesaken er avsluttet.

§ 6-2 Tilbakekall og suspensjon av godkjenningen som regnskapsselskap

Finanstilsynet kan kalle tilbake godkjenningen hvis et regnskapsselskap

- ikke lenger oppfyller vilkårene i § 2-2 eller
- anses uskikket fordi regnskapsselskapet har overtrådt sine plikter etter lov og forskrifter og overtredelsen er grov eller flere overtredelser til sammen er grove.

Finanstilsynet kan suspendere godkjenningen hvis et regnskapsselskap er siktet for et forhold som kan medføre tilbakekall, inntil straffesaken er avsluttet.

§ 6-3 Overtredelsesgebyr

Finanstilsynet kan ilegge regnskapsforetak og statsautoriserte regnskapsførere som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i kapittel 4 og kapittel 5, overtredelsesgebyr.

For juridiske personer kan det fastsettes overtredelsesgebyr på inntil 2 prosent av den samlede årsomsætningen etter siste godkjente årsregnskap, men overtredelsesgebyret kan i alle tilfelle maksimalt utgjøre 10 millioner kroner. For fysiske personer kan det fastsettes et overtredelsesgebyr på inntil 1 million kroner.

§ 6-4 Momenter ved vedtak om overtredelsesgebyr

Ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges, og ved utmåling av overtredelsesgebyr kan det blant annet tas hensyn til

- overtredelsens grovhet og varighet
- grad av skyld

- økonomisk evne
- hvor stor vinning som er oppnådd, eller hvor stort tap som er unngått, ved overtredelsen
- i hvilken grad overtrederen har samarbeidet med Finanstilsynet
- tidligere overtredelser.

§ 6-5 Foreldelse mv.

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr foreldes fem år etter at overtredelsen har opphørt. Fristen avbrytes ved at Finanstilsynet sender forhåndsvarsel eller treffer vedtak.

Departementet kan fastsette forskrifter om renter ved forsinket betaling av overtredelsesgebyr og nærmere bestemmelser om foreldelse.

§ 6-6 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer §§ 2-1, 4-1, 5-2 eller 5-3, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Foreldelsesfristen for adgang til å reise straffesak er fem år.

Kapittel 7 Klagenemnd

§ 7-1 Klagenemnd

Klager på vedtak truffet av Finanstilsynet etter denne loven behandles av en klagenemnd som oppnevnes av departementet.

Forvaltningsloven kommer til anvendelse for klagenemndens virksomhet. Departementet kan i forskrift fastsette regler om frister, klagens innhold, tilsvarende og muntlig forhandling og om klagenemndens sammensetning og virksomhet.

Klagenemndens utgifter til klagebehandling etter første ledd dekkes av Finanstilsynet. Departementet fastsetter medlemmenes godtgjørelse.

Det kan kreves gebyr for behandling av klage som angitt i første ledd. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om når gebyr skal kreves, om gebyrenes størrelse og om innkrevningen.

Kapittel 8 Ikrafttredelses- og overgangsregler. Endringer i andre lover.

§ 8-1 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til ulik tid.

Lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere oppheves fra den tid loven trer i kraft.

§ 8-2 Overgangsregler

Departementet kan fastsette overgangsregler.

§ 8-3 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansforetak mv. gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd nr. 18 skal lyde:

18. *statsautoriserte* regnskapsførere og *regnskapsselskaper*

§ 9 annet ledd annet punktum skal lyde:

Slike utgifter skal likevel ikke utliknes på eidsmeglereforetak, inkassoforetak, revisorer, revisjonsselskap eller *statsautoriserte* regnskapsførere.

§ 9 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

Slike utgifter skal likevel ikke utliknes på eidsmeglereforetak, inkassoforetak, revisorer, revisjonsselskap, *statsautoriserte* regnskapsførere, betalingsforetak eller e-pengeforetak.

§ 9 fjerde ledd fjerde punktum skal lyde:

Slike utgifter skal likevel ikke utliknes på eidsmeglereforetak, inkassoforetak, revisorer, revisjonsselskap, *statsautoriserte* regnskapsførere, betalingsforetak eller e-pengeforetak.

§ 9 syvende ledd skal lyde:

Finanstilsynets utgifter til klagenemnd etter revisorloven § 9-2a tredje ledd og regnskapsførerloven § 7-1 skal utliknes på revisorer, revisjonsselskaper, *regnskapsselskaper* og *statsautoriserte* regnskapsførere.

2. I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak gjøres følgende endringer:

§ 3-1 første ledd nr. 8 annet punktum skal lyde:

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om innsending til og registrering i Foretaksregisteret av meldinger som nevnt i aksjeloven § 7-6 femte ledd, samt nærmere regler om melding om selskapets eventuelle eksterne *statsautoriserte* regnskapsførere.

§ 4-4 bokstav e første punktum skal lyde:

Erklæring fra revisor, eller eventuelt erklæring fra finansforetak, advokat eller *statsautorisert* regnskapsfører, om at de opplysninger som er gitt om innbetaling av aksjekapital, selskapskapital i kommandittselskap, jf. § 3-3 nr. 6 og 7, grunnkapital i stiftelse og innskuddskapital i samvirkeforetak, statsforetak, interkommunalt selskap, regionalt helseforetak og helseforetak er riktige.

3. I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 2-18 annet ledd femte punktum skal lyde:

Skal aksjeinnskuddene utelukkende gjøres opp i penger, kan bekreftelsen gis av et finansforetak, en advokat eller en *statsautorisert* regnskapsfører.

§ 5-27 første ledd første punktum skal lyde:

Selskapets ledende ansatte, medlemmer av styre og bedriftsforsamling, revisor og eventuelle *statsautoriserte* regnskapsførere etter regnskapsførerloven skal på forespørsel og uten hinder av taushetsplikt gi granskeren alle opplysninger de er kjent med, som kan være av betydning for de temaene som granskes.

§ 10-9 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Skal aksjeinnskuddene utelukkende gjøres opp i penger, kan bekreftelsen gis av et finansforetak, en advokat eller en *statsautorisert* regnskapsfører.

4. I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 2-18 annet ledd femte punktum skal lyde:

Skal aksjeinnskuddene utelukkende gjøres opp i penger, kan bekreftelsen gis av et finansforetak, en advokat eller en *statsautorisert* regnskapsfører.

§ 5-27 første ledd første punktum skal lyde:

Selskapets ledende ansatte, medlemmer av styre og bedriftsforsamling, revisor og eventuelle *statsautoriserte* regnskapsførere etter regnskapsførerloven skal på forespørsel og uten hinder av taushetsplikt gi granskeren alle opplysninger de er kjent med, som kan være av betydning for de temaene som granskes.

§ 10-9 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Skal aksjeinnskuddene utelukkende gjøres opp i penger, kan bekreftelsen gis av et finansforetak, en advokat eller en *statsautorisert* regnskapsfører.

5. I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser skal § 44 første ledd annet punktum lyde:

Kopi av revisors *skriftlige dokumentasjon* med påpekninger som nevnt i revisorloven § 9-5 skal fortløpende sendes til Stiftelsestilsynet.

6. I lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering gjøres følgende endringer:

§ 4 annet ledd bokstav b første punktum skal lyde:

statsautoriserte regnskapsførere og *regnskapsselskaper*.

§ 22 første ledd bokstav k skal lyde:

statsautorisert regnskapsfører og *regnskapsselskap*

§ 42 første ledd tredje punktum skal lyde:

Autorisasjon fra Finanstilsynet er likevel ikke nødvendig for advokater, *statsautoriserte* regnskapsførere, *regnskapsselskaper*, *statsautoriserte* og registrerte revisorer og godkjente revisjonsselskaper.

7. I lov 28. januar 2022 nr. 2 om lønnsstøtte skal § 12 annet ledd lyde:

(2) Departementet kan gi forskrift om krav til søknaden, herunder om hvordan opplysninger skal gis,

nærmere vilkår for leveringsmåte og format, hvilke opplysninger søknaden skal inneholde, frister og krav om bekreftelse eller kontroll fra revisor eller *statsautorisert* regnskapsfører.

Oslo, i finanskomiteen, den 22. november 2022

Eigil Knutsen

leder

May Britt Lagesen

ordfører

